

महाराष्ट्र शासन - कृषी विभाग
नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प
३० ब, आर्केड, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, कफ परेड, मुंबई-४०० ००५

दूरध्वनी क्र. ०२२-२२९६३३५९/२

ई-मेल :-mahapocra@gmail.com

जा क्र. नादेकृसंप्र-१०१८ / प्र क्र १४८ / कृव्यवि / ३९६

दि. १०.१०.२०१८

१६

प्रति,

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी,
(प्रकल्पातील सर्व जिल्हे)

विषय :- नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत पाणी साठवण संरचनांची निर्मिती घटकांतर्गत सामुदायिक शेेततळे मार्गदर्शक सूचना सन २०१८ - १९

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत पाणी साठवण संरचनांची निर्मिती अंतर्गत सामुदायिक शेेततळे या उपघटकांतर्गत लाभार्थींना द्यावयाच्या सामुहिक लाभाच्या इनलेट आउटलेटसह शेेततळे (A.3.3.1) व इनलेट आउटलेट विरहित शेेततळे अस्तरीकरणसह (A.3.3.2) या मंजूर बाबी राबविण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना सहपत्रित करण्यात येत आहेत.

सोबत :- वरीलप्रमाणे

प्रकल्प संचालक

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प, मुंबई

प्रत- माहितीस्तव सादर

१. सचिव, कृषि व पणन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
माहिती व पुढील कार्यावाहीस्तव अग्रेषित
२. आयुक्त, कृषि, कृषि आयुक्तालय, पुणे
३. प्रकल्प संचालक, आत्मा (प्रकल्पांतर्गत सर्व)
४. उप विभागीय कृषि अधिकारी, (प्रकल्पांतर्गत सर्व)

सामुदायिक शेततळे

(इनलेट आऊटलेटसह शेततळे/इनलेट आऊटलेट विरहित शेततळे अस्तरीकरणसह)

(प्रकल्प उपक्रम सांकेतांक-A3.3.1 व A3.3.2)

प्रस्तावना:

हवामान बदलाचा राज्याच्या शेतीवर विपरीत परिणाम दिसून येत असून, भविष्यात देखील सदर परिणामांची व्याप्ती वाढणार असल्याचे राज्याच्या हवामान बदलाविषयक कृती आराखडयामध्ये नमूद केले आहे. मराठवाडा व विदर्भातील शेतक-यांना गेल्या काही वर्षांपासून मोठ्या दुष्काळास सामोरे जावे लागत असून भू-गर्भातील पाणीसाठयावर व जमिनीच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होत आहे. परिणामी शेतीमधील पिकांची उत्पादकता घटत आहे. तसेच पूर्णा नदीच्या खो-यातील भू-भाग हा निसर्गतःच क्षारपड असल्याने शेतीसाठी सिंचनास मर्यादा येत आहेत. या प्रतिकूल परिस्थितीमध्ये अल्पभू-धारक शेतक-यांच्या उत्पादनावर विपरीत परिणाम होत असल्याचे दिसून येत आहे. हवामान बदलामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यास शेतक-यांना सक्षम करण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र शासनाचा जागतिक बँकेच्या अर्थसहाय्याने नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प सुरु करण्यात आलेला आहे.

राज्यातील पर्जन्यावर आधारित कोरडवाहू शेतीची पाणलोट व जलसंधारणाच्या माध्यमातून उत्पादकता वाढविण्यासाठी विविध योजनामधून अनुदानावर सामुदायिक शेततळे योजना राबविण्यात आलेली आहे व येत आहे. त्यामुळे शेतक-यांचे उत्पादन व उत्पन्नात वाढ होऊन शेतक-यांचे जीवनमान उंचावण्यास मदत झाली आहे. सद्यस्थितीत राज्यातील टंचाईग्रस्त परिस्थिती पाहता व सामुदायिक तत्वावर शेतक-यांकडे पाणी टंचाईच्या काळात पिकास संरक्षित सिंचन देणेकरिता व्यवस्था निर्माण करण्यासाठी जागतिक बँक अर्थसहाय्यीत नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत नवीन पाणी साठवण संरचनांची निर्मिती या उपघटकांतर्गत सामुदायिक शेततळे घटक राबविणे प्रस्तावित आहे.

उद्दिष्टे:

१. प्रकल्पांतर्गत निवडलेल्या गाव समुहामधील अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतक-यांना हवामान बदलामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यास सक्षम बनविणे.
२. संरक्षित सिंचनाची सुविधा निर्माण करणे.
३. दुबार पिकाखालील क्षेत्र वाढविणे व शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करणे.

लाभार्थी निवडीचे निकष :

१. प्रकल्पांतर्गत निवड केलेल्या गावासाठीच्या ग्राम कृषि संजीवनी समितीने (VGRMC) मान्यता दिलेले अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांच्या समूहांना, अनु. जाती/ जमाती, महिला, दिव्यांग व इतर शेतकरी समूह या प्राधान्यक्रमाने निवड करून लाभ देण्यात येईल.
२. लाभार्थी संयुक्त कुटुंबातील नसावेत, ते वेगवेगळ्या कुटुंबातील असावेत. तसेच त्यांची जमीन धारणेबाबतचे खाते उतारे स्वतंत्र असावेत.
३. सामुदायिक शेततळे दोन अथवा अधिक लाभार्थीनी करणे आवश्यक आहे.

४. जेवढे क्षेत्र लाभार्थी समूहाकडे असेल तेवढ्या क्षेत्रासाठी आवश्यक क्षमतेच्या सामुदायिक शेततळे घेता येईल.
५. निवडलेल्या आकारमानाच्या शेततळ्यासाठी तांत्रिक निकषानुसार योग्य जागा उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.
६. शेततळ्यातील पाणी वापराबद्दल तसेच शेततळ्याच्या जमिनीबद्दल लाभार्थींमध्ये आपसामध्ये सामंजस्याचा करार करावा (परिशिष्ट-५).
७. शेततळ्याचे अस्तरीकरण या घटकासाठी इतर कोणत्याही शासकीय योजनेतून अथवा शेतकऱ्यांच्या समूहाने विहित आकारमानानुसार स्वतः इनलेट आउटलेट विरहित सामुदायिक शेततळे केले असल्यास त्याबाबत खात्री करून व ज्या समूहाने शेततळे केले आहे त्याच समूहाने लाभार्थींसाठी अर्ज केला आहे याबाबत खात्री झालेनंतर असा शेतकरी समूह अस्तरीकरण या घटकासाठी पात्र राहिल.

सामुदायिक शेततळ्यांचे प्रकार:

- १) मॉडेल क्र. १: २ मी. खोदकाम व ३ मी. बांधाची उंची (हाफ डगआऊट-Half Dugout)
- २) मॉडेल क्र. २: पूर्णपणे खोदकाम करून करावयाचे शेततळे (फुल्ली डगआऊट-Fully Dugout)

सामुदायिक शेततळे जागा निवडीसाठी तांत्रिक निकष :-

शेततळ्यासाठी जागेच्या निवडीबाबत निकष खालीलप्रमाणे राहतील.

१. ज्या जमिनीतून पाणी पाझरण्याचे प्रमाण कमी आहे अशी जमिन असलेल्या जागेची निवड करावी.
२. सामुदायिक शेततळ्यासाठी जागा निवडताना कठिण, मुरुम, खडक, जिवंत पाण्याचे झरे लागणार नाही याची दक्षता घ्यावी. त्याकरीता जमीन निवडताना ट्रायल पीट घेवून तलावाची जागा निश्चित करावी. तसेच मुरमाड व वालुकामय सच्छिद्र खडक असलेली जागा शेततळ्याकरिता निवडू नये.
३. पूर्वी केलेली विहीर, नैसर्गिक खड्डा अथवा दगड खाणी इ. जागी शेततळे घेण्यात येवू नये.
४. काळी जमिन ज्यात चिकण मातीचे प्रमाण जास्त आहे अशा जमिनी शेततळ्यास योग्य असल्याने अशा जमिनीस प्राधान्य द्यावे.
५. क्षेत्र उपचाराची कामे झालेल्या पाणलोट क्षेत्रात सामुदायिक शेततळी प्राधान्याने घेण्यात यावीत.
६. नाल्याच्या/ओहोळाच्या प्रवाहात शेततळे घेण्यात येवू नये.
७. इनलेट/आऊटलेट विरहित शेततळ्यासाठी पाणी पुनर्भरणासाठी स्रोत असल्याची खात्री करण्यात यावी व ही बाब विचारात घेवून शेततळ्याचा प्रकार निवड करावा.
८. लाभार्थी समूहातील शेतकऱ्यांची जमीन इनलेट आउटलेटसह शेततळ्याकरिता तांत्रिक दृष्ट्या योग्य व आवश्यक पाणलोट क्षेत्र असावे.
९. इनलेट आऊटलेटसह शेततळे यासाठी लाभार्थी समूह निवडतांना पाणलोट क्षेत्रातून वाहून येणारा अपधाव हा शेततळ्याच्या आकारमानापेक्षा जास्त असणे आवश्यक आहे तसेच, पाणलोट क्षेत्रातून वाहून येणारा अपधाव हा नैसर्गिकरित्या शेततळ्यात येणे आवश्यक आहे.

१०. इनलेट/आऊटलेट सहित शेततळ्यासाठी पाणलोट क्षेत्रातून येणारे पाणी हे शेततळ्याच्या पाणीसाठा क्षमतेपेक्षा जास्त असणे बंधनकारक राहिल.

अर्थसहाय्य:

१. या घटकांतर्गत खालील पैकी एका आकारमानाचे सामुदायिक शेततळे घेण्यास मुभा राहिल.
२. सामुदायिक शेततळ्याकरिता १००% अर्थसहाय्य देय आहे. या अनुषंगाने आकारमान निहाय सामुदायिक शेततळ्याचा पाणीसाठा (घ.मी.) व जास्तीत जास्त अनुदान मर्यादा खालील प्रमाणे राहिल.

अ. जमिनीच्या वर बांध घालून पाणीसाठा करावयाचे सामुदायिक शेततळे अस्तरीकरणसह (हाफ डगआऊट-Half Dugout)

अ.क्र.	शेततळ्याचे आकारमान (मी.)	पाणीसाठा (घ.मी.)	आवश्यक लाभ क्षेत्र (हेक्टर)	अनुज्ञेय अनुदान (रु. लाखात)
१.	१०० x १०० x ३	३०,०००	३०.००	१४.००
२.	४४ x ४४ x ५.४	१०,०००	१०.००	५.५६
३.	४१ x ४१ x ५	८,०००	८.००	४.८०
४.	३४ x ३४ x ४.७	५,०००	५.००	३.३९
५.	२४ x २४ x ४	२,०००	२.००	१.७५
६.	१४ x १४ x ३	५००	०.५	०.६५

सामुदायिक शेततळ्यामुळे जमिनीचे कमीत कमी क्षेत्रफळ व्यापले जावे, तसेच पाण्याचा पसारा कमी ठेवल्यामुळे बाष्पीभवनामुळे होणारे नुकसान कमी होण्यासाठी पूर्ण भरलेल्या शेततळ्यातील पाण्याची उंची सुमारे ५ मीटर असावी.

विविध क्षमतेचे शेततळे, खर्चाची सविस्तर अंदाजपत्रके, गृहीतके व अनुदान मर्यादा सोबत (परिशिष्ट-१ अ व ब) देण्यात आलेली आहेत.

ब. पूर्णपणे खोदाई करावयाचे सामुदायिक शेततळे अस्तरीकरणसह (फुल्ली डगआऊट-Full Dugout)

अ.क्र.	शेततळ्याचे आकारमान (मी.)	पाणीसाठा (घ.मी.)	आवश्यक लाभ क्षेत्र (हेक्टर)	अनुज्ञेय अनुदान (रु. लाखात)
१.	१०० x १०० x ३	३०,०००	३०.००	२०.००
२.	६० x ६० x ३.१	१०,०००	१०.००	७.५३
३.	५५ x ५५ x ३	८,०००	८.००	६.३३
४.	५० x ५० x २.७	६,०००	६.००	५.०१
५.	४५ x ४५ x २.८	५,०००	५.००	४.९८
६.	४० x ४० x ३	४,०००	४.००	३.९३
७.	३५ x ३५ x ३	३,०००	३.००	२.७१
८.	३० x ३० x २.८	२,०००	२.००	२.००

संदर्भ: १) एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान मार्गदर्शक सूचना सन २०१४-१५.

२) एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान कार्यान्वित मार्गदर्शक सूचना सन २०१४-१५; परिशिष्ट-V, पृ. क्र. ४३.

विविध क्षमतेचे शेततळे, खर्चाची सविस्तर अंदाजपत्रके, गृहीतके व अनुदान मर्यादा सोबत (परिशिष्ट-२/अ ते परिशिष्ट-२/फ) देण्यात आलेली आहेत.

शेततळ्यासाठी वरील आकारमान दर्शविण्यात आले असले तरी शेततळ्याचे आकारमान, पृष्ठभागाचे क्षेत्रफळ व होणारे प्रत्यक्ष खोदकाम यानुसार अनुदान देय राहिल. लाभार्थ्यांची मागणी व शेत परिस्थितीनुसार शेततळ्याची लांबी, रुंदी कमी जास्त करण्यास मुभा राहिल. उपरोक्त मंजूर आकारमानापेक्षा जास्त आकारमानाचे शेततळे घ्यावयाचे असल्यास मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त लागणारा खर्च हा लाभार्थी शेतकऱ्यांना स्वतः करावयाचा आहे.

सामुदायिक शेततळे खोदाई व प्लास्टिक शीट अस्तरीकरणबाबतची गृहीतके (Assumptions)

१. सामुदायिक शेततळे तेथील शेत परिस्थिती, पाण्याचा स्रोत, पाणी भरण्याची पद्धत, तलावाच्या पाण्यावर घ्यावयाची पिके आणि या तलावामार्फत पिकाला किती दिवस पाणी द्यावे लागेल या बाबींचा विचार करून तो आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर आहे याची खात्री असली पाहिजे.
२. सामुदायिक शेततळे पाणी भरण पंपाद्वारे करावयाचे असल्यामुळे जमिनीवर खोदकाम (Half Dugout) करून मातीचे बांध घालून तयार करावयाचा आराखडा अपेक्षित ठेवला आहे. तथापि पूर्णपणे खोदाई (फुल्ली डगआऊट) करण्याच्या सामुदायिक शेततळेसाठी तांत्रिकदृष्ट्या योग्य जागा उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.
३. शेततळ्याची खोली २ मी. घ्यावयाची आहे व बांधाची उंची जमिनीच्या पातळीपासून उंच घ्यावयाची आहे व उंची ठरविताना कटफील रेशो १:२ धरण्यात आलेला आहे. उंचीपेक्षा २० सेंमी कमी या पातळीपर्यंतच तो भरणे गृहीत धरलेले आहे.
४. पूर्णपणे खोदाई (फुल्ली डगआऊट) करून वाहून जाणारे पाणी साठविण्यासाठी बांधासहित व बांधाविरहीत शेततळे खोली जास्तीत जास्त ३.१० मी. आणि कमीत कमी १:२ मी. गृहीत धरलेली आहे. बांधाच्या माथ्याची रुंदी १ मी. गृहीत धरलेली आहे आणि दोन्हीही बाजूचा उतार १:१ गृहीत धरलेला आहे.
५. जलशास्त्राप्रमाणे गोल आकाराचे शेततळे आर्थिकदृष्ट्या परवडणारे असले तरी, सुलभतेसाठी चौरस आकाराचा शेततळे आकार गृहीत धरलेला आहे त्यामुळे खोदाई व अस्तरीकरण हि कामे सुलभ रीतीने करता येतील.
६. (Half Dugout) हे सामुदायिक शेततळे पंपाद्वारे भरावयाचे असल्यामुळे यास इनलेट व आऊटलेट गृहीत धरलेले नाही. तथापि, पूर्णपणे (फुल्ली डगआऊट) खोदाई केलेल्या सामुदायिक शेततळ्यामध्ये इनलेट आणि आऊटलेट असणे आवश्यक आहे.
७. पूर्णपणे (फुल्ली डगआऊट) खोदाई करावयाच्या शेततळ्यासाठी फिल्ड्रेशन टँक तयार करणे आवश्यक आहे. फिल्ड्रेशन टँकसाठी जास्तीत जास्त रुपये १००००/- खर्च अपेक्षित आहे. (परिशिष्ट-४)
८. अस्तरीकरणाकरिता विहित तांत्रिक निकषानुसार प्लास्टिक शीटचा वापर करावयाचा आहे.

९. शेततळ्याचे काम यंत्राद्वारे करावयाचे असल्यामुळे यासाठी माती कामाचा दर रुपये ६०/- प्रति घ.मी. गृहीत धरलेला आहे. यामध्ये खोदाई व वाहतूक, पाणी मारणे व धुमसणी करणे व बांधास आकार देणे हा खर्च गृहीत धरलेला आहे.
१०. संपूर्ण खोदाई करावयाचे शेततळे खोदकामासाठी जमीन व मऊ मुरुम रुपये २६.५५ प्रति घ.मी. तर कठीण मुरुमासाठी रुपये ३६.३५ प्रति घ.मी. खर्च गृहीत धरलेला आहे. अस्तरीकरणासाठी (प्लास्टिक शीट (५०० मायक्रॉन रिझनफोर्सड एचडीपीई जिओमेंबरेन आय.एस. १५३५१:२००८) रु. ७७ प्रति चौरस मीटर व प्लास्टिक शीट बसविण्यासाठी रु. १८ प्रति चौरस मीटर गृहीत धरला आहे. या दराव्यतिरिक्त जास्तीच्या दराची मागणी करू नये जर शेततळ्याचे आकारमान ठरवून दिलेल्या आकारमानापेक्षा जास्त असेल तर सदर फरकाची रक्कम याच दराने लाभार्थ्याकडून देय राहिल. अस्तरीकरणासाठी वापरावयाच्या प्लास्टिक फिल्मचे तांत्रिक निकष परिशिष्ट-३ मध्ये दिले आहेत.
११. सामुदायिक शेततळ्याच्या कुंपणासाठी रुपये १२० प्रति रनिंग मीटर खर्च गृहीत धरलेला आहे. बांधाचा बाहेरून व्हास झीज टाळण्यासाठी गवताचे बी लागवडीसाठी रुपये ६ प्रति चौरस मीटर दर गृहीत धरला आहे.
१२. सामुदायिक शेततळ्यासाठी जागेची निवड व कामावर देखरेख ठेवण्यासाठी किमतीच्या ३ टक्के आकस्मिक खर्च गृहीत धरला आहे व हा खर्च शेतकरी समूहास अनुज्ञेय आहे.
१३. बाष्पीभवनामुळे वाया जाणाऱ्या पाण्याची घट विचारात घेऊन शेततळ्याची वाढीव साठवणूक क्षमता गृहीत धरलेली आहे.
१४. मॉडेल क्र. १ च्या शेततळ्यामध्ये दोनदा पाणी भरणे गृहीत धरले आहे. पावसाळा संपण्यापूर्वी एकदा आणि उन्हाळ्याच्या महिन्यामध्ये (एप्रिल ते जून) दुसऱ्यांदा पाणी भरणे अपेक्षित आहे. तथापि, मॉडेल क्रमांक २ मध्ये पाणी साठविण्यासाठी एकदाच पावसाळा संपण्यापूर्वी शेततळे भरावे. पुनर्भरणाची सोय असल्यास आवश्यकते प्रमाणे पुनर्भरण करणे अपेक्षित आहे.
१५. फिल्म शेततळ्याच्या काठापासून बंद (अँकरिंग) करून संपूर्ण शेततळ्यात अशा प्रकारे बसवावी की ज्यामुळे फिल्म पाण्याच्या वजनामुळे खाली घसरणार नाही व शेततळ्यातील साठलेले पाणी जमिनीमध्ये मुरणार नाही.

अंमलबजावणीची कार्यपद्धती : अंमलबजावणीतील विविध स्तरावरील जबाबदाऱ्या

लाभार्थी

१. इच्छुक शेतकऱ्यांनी नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या संकेत स्थळावर समूह सहाय्यकाच्या मदतीने नोंदणी करावी व ग्राम कृषि संजीवनी समिती (VCRMC) कडे विहित नमुन्यात (प्रपत्र-१ अ व ब) आवश्यक कागदपत्रासहित अर्ज सादर करावा.
२. पूर्वसंमती पत्रासोबत दिलेल्या आराखड्याप्रमाणे (Design) व तांत्रिक निकषाप्रमाणे प्रकल्प पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.
३. लाभार्थ्यांने स्वतः/ मजुराद्वारे/ अन्य पर्यायी साधनांच्या (जेसीबी, पोकलेन सारखे मशिनस) सहाय्याने शेततळे पूर्ण करावयाचे आहे. याकरीता आवश्यक यंत्रसामुग्री उपलब्ध करून

घेण्याची जबाबदारी संबंधित लाभार्थ्यांची राहिल. तसेच कामासाठी कोणतीही आगाऊ रक्कम (अग्रीम) मिळणार नाही.

४. शेततळ्याच्या बांधावर व पाण्याच्या प्रवाहाच्या भागामध्ये स्थानिक प्रजातीच्या वनस्पतीची लागवड करावी आणि शेततळ्याची निगा, दुरुस्ती व गाळ काढणे इ. ची जबाबदारी संबंधित लाभार्थ्यांची राहिल.
५. निवडलेल्या लाभार्थी समूहाला त्यांच्या पसंतीनुसार सेवा पुरवठादार निवडून शेततळे व अस्तरीकरणे काम स्वतः करून घेण्याची मुभा राहणार आहे.
६. पावसाळ्यामध्ये शेततळ्यात गाळ वाहून येणार नाही अथवा साचणार नाही यासाठी व्यवस्था (गाळसापक) लाभार्थ्यांनी स्वतः करावी. उदा. प्रवाहाच्या दोन्ही बाजूने तुराटया/पराटयाचे आवरण करून संरक्षण देणे, इनलेट आऊटलेट जवळ ३ ते ४ फांदेरी बांध घालावेत.
७. समूहातील सर्व लाभार्थ्यांनी शेततळे उभारणीच्या निकषाबाबत कृषि सहाय्यक/कृषि पर्यवेक्षक यांचेकडून मार्गदर्शन/ सूचना घेऊन सदर काम करावयाचे आहे.
८. दिलेल्या सूचनेप्रमाणे खोदकाम करणे, खोदकाम करताना योग्य तो बाजू उतार राखणे, बाजूच्या भिंती सपाट व गुळगुळीत करून घेणे, खोदकामातून निघालेल्या मातीचा आखून दिलेल्या ठिकाणी आवश्यकतेनुसार बर्म सोडून अथवा बर्म न सोडता भराव करणे, भरावाला योग्य तो बाजू उतार, पाया रुंदी, माथा रुंदी ठेवण्यात यावी. शेततळ्यातील टोकदार दगड, धारदार वस्तू, काचा, झाडांच्या मुळ्या इ. काढून टाकून शेततळ्यात माती टाकून त्यावर पाणी मारून ते धुमसून घेणे.
९. शेततळ्यांचे खोदकाम पूर्ण झालेनंतर प्लास्टिक फिल्म अस्तरीकरणाकरिता लाभार्थ्यांनी शेततळ्याच्या आतील बाजूने योग्य रीतीने फिनिशिंग/ड्रेसिंग करावे.
१०. शेततळ्यासाठी BIS Standards ५०० मायक्रॉन रिझिनफोर्सड एचडीपीई जिओमेंबरेन फिल्म IS १५३५१:२००८ Type II या दर्जाची वापरावी.
११. ज्या जागेत शेततळे खोदण्यात येणार आहे त्या जागेचा खोदकामापूर्वीचा; शेततळे खोदकाम व अस्तरीकरण तसेच पाणी भरणे व कुंपण अशा प्रकारे शेततळे पूर्ण झाल्यानंतर शेतकऱ्याने संबंधित कृषि सहाय्यक/समूह यांना कळविणे.
१२. मंजूर आकारमानापेक्षा मोठे शेततळे शेतकऱ्यांनी खोदल्यास खोदाईचा व अस्तरीकरणाचा अधिकचा खर्च शेतकऱ्यांनी स्वतः करावयाचा आहे.
१३. पूर्वसंमती पत्र दिल्याच्या तारखेपासून ६० दिवसात काम पूर्ण करावे. आठवा पूर्वसंमतीपत्र आपोआप रद्द होईल याची नोंद घ्यावी.
१४. कृषी पर्यवेक्षकामार्फत नियोजित प्रकल्प क्षेत्राची पाहणी करून शिफारस केल्यानंतर पूर्वसंमतीनुसार प्रत्यक्ष काम पूर्ण करावे व देय अनुदान मिळणेसाठी एकत्रित मागणीपत्र (प्रपत्र-४) संबंधित कृषी सहाय्यका मार्फत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या नावे सादर करावे. सोबत सेवा पुरवठादाराकडील बिलाच्या छायांकीत प्रती शेतकऱ्यांने स्वतःची स्वाक्षरी करून साक्षांकीत करून सादर कराव्यात.

ग्राम कृषी संजीवनी समिती (VCRMC)

१. गाव समूहातील इच्छुक सामुदायिक शेतकऱ्यांचे घटकांतर्गत बाबीचा लाभ घेण्यासाठीचे विहित नमुन्यातील अर्ज प्राप्त करून घ्यावेत (प्रपत्र-१).
२. प्राप्त सर्व अर्ज व सादर केलेली कागदपत्रे कृषी सहाय्यक यांचे मदतीने छाननी करून अर्जाची अत्यल्प व अल्प भूधारक शेतकऱ्यांच्या समूहास, अनु. जाती/ जमाती, महिला शेतकरी, दिव्यांग व इतर शेतकरी या प्राधान्यक्रमाने शेतकरी समूहाची निवड करावी.
३. इच्छुक सामुदायिक लाभार्थ्यांचे प्राप्त अर्जाच्या पात्र/अपात्र ते बाबत निर्णय घेऊन अपात्र अर्जदारांना अपात्रतेबाबत कारणासह अवगत करावे.
४. अंमलबजावणी करण्यात आलेल्या घटकांतर्गत बाबींचे सामाजिक लेखापरीक्षण करावे.

समूह सहाय्यक

१. इच्छुक शेतकरी समूहातील प्रमुख व्यक्तीस नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या संकेत स्थळावर नोंदणी व अर्ज करण्यासाठी मार्गदर्शन व मदत करावी.
२. शेतकरी समूहाची ऑनलाईन नोंदणी व शेतकऱ्यांनी सादर केलेली कागदपत्रे कृषि सहाय्यक यांचे मदतीने छानणी करून अर्जाची अत्यल्प व अल्प भूधारक अशी प्रवर्गनिहाय अनु.जाती / अनु. जमाती / दिव्यांग /महिला शेतकरी / इतर सर्वसाधारण शेतकरी या प्राधान्यक्रमाने शेतकरी समूहाची वर्गवारी करावी.
३. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांचेकडून प्राप्त पूर्वसंमती पत्रांच्या नोंदी ठेवणे. शेतकऱ्यांना योजनेच्या अटी व शर्ती तसेच शेततळ्याबाबतचे आराखडे व तांत्रिक निकष समजावून सांगावे.
४. या योजनेअंतर्गत सामुदायिक गटातील एका लाभार्थ्यास शेततळे या घटकांतर्गत पूर्वी लाभ घेतलेले क्षेत्र वगळून उर्वरित क्षेत्रासाठी या योजनेचा लाभ घेता येईल. इतर योजनेतून शासकीय अनुदान घेतले असल्याचे/नसल्याचे लाभार्थ्यांनी हमीपत्राद्वारे प्रमाणित केल्यानंतर संबंधित कृषि सहाय्यकांनी त्याची खात्री करून ही बाब प्रकल्प मंजूरीसाठी सादर करताना उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना अवगत करावी.
५. खोदकामासाठी आगाऊ रक्कम मिळणार नाही याची जाणीव लाभार्थ्यांना करून देणेत यावी.
६. शेततळ्याचे भौगोलिक स्थानांकन (Geo tagging) करण्यास कृषि सहाय्यक यांना मदत करावी. सामुदायिक गटातील लाभार्थी व तपासणी अधिकारी यांचे समवेत कामापूर्वी व काम पूर्ण झालेनंतर शेततळ्याचे नैऋत्य कोपरा स्थळाचे अक्षांश/रेखांश सह फोटो काढावेत. सदरचे फोटो प्रकल्पाच्या संगणक प्रणालीवर अपलोड करावेत. (स्थळ पाहणी व मोक्या तपासणीच्या वेळेस)

कृषि सहाय्यक

१. कागदपत्रांची छानणी करताना सामुदायिक शेतकऱ्यांचे विहित नमुन्यातील अर्ज, ज्या ठिकाणी घटकाची अंमलबजावणी करावयाची आहे तो शेतकऱ्यांच्या मालकी हक्काचा ७/१२ उतारा, ८-अ, यापूर्वी इतर योजनेतून लाभ घेतलेला आहे काय, प्राधिकृत अधिकाऱ्याचे संवर्ग प्रमाणपत्र (अ.

- जाती व अ. जमाती शेतकऱ्यांसाठी) आहे काय, इत्यादी सर्व अनुषंगीक बाबींची पडताळणी करावी.
२. पात्र अर्जाच्या नियोजित प्रकल्प स्थळाची तसेच ८-अ मध्ये नमूद सर्व गट/सर्वे नं. मध्ये पाहणी करून शेततळे आहे/नाही याबाबत तपासणी करावी असल्यास त्याचे आकारमान व शासकीय योजनेतून लाभ घेतला आहे काय याबाबतचा तपशील नमूद करावा. प्रस्तावित प्रकल्प स्थळ शेततळे उभारणीसाठी योग्य आहे किंवा नाही याबाबत कृषि पर्यवेक्षक यांना अवगत करणे.
 ३. पाणलोट क्षेत्र, पर्जन्यमान उपलब्ध अपधाव, जमिनीचा प्रकार इ. बाबी आणि संचालक, मृ.सं.व पा.क्षे.व्य. व एन.एच.एम. यांनी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना व प्रचलित मापदंड विचारात घेऊन अंदाजपत्रक तयार करणे.
 ४. लाभार्थी शेतकऱ्यांनी शेततळ्याचे खोदकाम व अस्तरीकरणसह असल्यास अस्तरीकरण झाल्याचे कळविल्यानंतर शेततळ्याचे खोदकाम तांत्रिक निकषानुसार योग्य असल्याबाबत व उभारणी साहित्य मार्गदर्शक सूचनेत दिल्याप्रमाणे तांत्रिक दर्जाचे असल्याबाबत मोका तपासणी करावी, सर्व बाबींची मापन पुस्तीकेत नोंद घ्यावी. सोबत जोडलेल्या विहित प्रपत्रात (प्रपत्र-५) तपासणी अहवाल तयार करावा. तपासणी अहवालावर लाभार्थ्यांची स्वाक्षरी घ्यावी व त्याखाली लाभार्थ्यांची नावे नमूद करावीत. तपासणी अहवालाची एक प्रत लाभार्थी शेतकऱ्यांना द्यावी. हा तपासणी अहवाल व मापन पुस्तिका कृषि पर्यवेक्षकामार्फत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना सादर करावा.
 ५. ज्या जागेत शेततळे खोदण्यात येणार आहे त्या जागेचा खोदकामापूर्वीचा;शेततळे खोदकाम व अस्तरीकरण तसेच पाणी भरणे व कुंपण अशा प्रकारे शेततळे पूर्ण झाल्यानंतर लाभार्थी शेतकऱ्यांसमवेत नैऋत्य कोपरा स्थळाचे अक्षांश/रेखांश सह फोटो काढावेत.
 ६. माती काम, तारेच्या जाळीचे (चैनलिक) कुंपण बांधाच्या बाहेरील बाजूने व फिल्म अस्तरीकरण पूर्ण झाल्यावर ८ दिवसांच्या आत नोंदीसह मापन पुस्तिका उपविभागीय कृषि अधिकारी कार्यालयास अनुदान वितरीत करण्यासाठी पाठविणे आवश्यक आहे.
 ७. अंमलबजावणी करण्यात आलेल्या घटकांतर्गत बाबींचे सामाजिक लेखापरीक्षण समूह सहाय्यक समवेत करावे.

कृषि पर्यवेक्षक

१. शेतकऱ्यांची प्रस्तावित जागा निकषानुसार व तांत्रिकदृष्ट्या योग्य असल्याची खात्री करावी व सोबतच्या प्रपत्रामध्ये स्थळनिश्चिती दाखला द्यावा (प्रपत्र-२).
२. शेततळ्याच्या मंजूर आकारमानानुसार खोदकामासाठी प्रत्यक्ष स्थळावर आखणी करून देणे व मार्गदर्शन करणे.
३. शेततळे खोदाईनंतर निघणा-या मातीपासून शेततळ्याच्या भोवती भराव तयार करण्यासाठी साधारणतः तेवढ्याच आकाराची जागा व्यापली जाते, यासाठी लाभार्थीच्या मालकीचे क्षेत्र विचारात घेवून शेततळ्याचे आकारमान निश्चित करण्यात यावे.

४. एकूण सामुदायिक शेतकऱ्यांपैकी १०० टक्के लाभार्थ्यांची तपासणी अनुदान अदायगी पूर्वी करून मापनपुस्तिकेत नोंदविलेली परिमाणे योग्य असलेबाबत प्रत्यक्षपणे खात्री करून प्रमाणित करावीत. सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यात (प्रपत्र-६) तपासणी अहवाल तयार करावा. अहवालामध्ये देय अनुदान रकमेबाबतची खात्री करावी. तपासणी अहवालावर लाभार्थ्यांची स्वाक्षरी घ्यावी व त्याखाली लाभार्थ्यांची नावे नमूद करावीत.

उपविभागीय कृषि अधिकारी

१. सर्व सामुदायिक शेतकऱ्यांचे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर कागदपत्रांची छानणी व स्थळ तपासणी अहवाल विचारात घेवून अर्जाच्या पात्र/अपात्रतेबाबत निर्णय घ्यावा व अपात्र असल्यास शेतकरी समूहांना कारणासहित अवगत करावे.
२. अर्ज सादर केलेल्या पात्र शेतकरी समूहांना विहित नमुन्यात पूर्वसंमती द्यावी (प्रपत्र-३).
३. कृषि पर्यवेक्षक यांनी अंतिम केलेल्या स्थळनिश्चिती व त्यासाठी कृषि सहाय्यक यांनी तयार केलेले आराखडे/ अंदाजपत्रकांना तांत्रिक मान्यता देणे.
४. लाभार्थी सामुदायिक शेतकरी / कृषि सहाय्यक / समूह सहाय्यक यांनी अवगत केल्यानंतर कृषि सहाय्यक यांनी मापन पुस्तिकेत केलेल्या नोंदी व कृषि पर्यवेक्षक यांनी मापनपुस्तिकेतील प्रमाणित केलेल्या नोंदी यांचे आधारे अंतिम अहवाल तयार करावा. अंतिम तपासणी अहवाल व मापन पुस्तिकेसह सविस्तर अनुदान प्रस्ताव तयार करून अदायगीची कार्यवाही करावी.
५. शेतकऱ्यांना पूर्वसंमती देतांना पूर्वसंमती पत्रासोबत शेततळ्याचा आराखडा (design), त्यासाठीच्या अनिवार्य साहित्याची यादी व साहित्याचे तांत्रिक निकष इ. लेखी स्वरूपात द्यावे.
६. अनुदान प्रस्ताव, प्रथम (मोका) व अंतिम तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर प्रकल्पासाठीचे (कृषि पर्यवेक्षक) यांनी अनुदान प्रस्ताव तपासून सोबत जोडलेल्या प्रपत्रात (प्रपत्र-६) पडताळणी अहवाल तयार करावा.
७. मंजूर आकारमानापेक्षा शेतपरिस्थिती व भूस्तरानुसार खोदकामास मर्यादा आल्यास अशा प्रकरणी उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी स्वतः तपासणी करून कमी आकारमानाचे काम अंतिम करता येईल. अशा प्रकारे झालेल्या खोदकामाच्या घनमीटरच्या प्रमाणात प्रोरेटा तत्वावर अनुदान देय राहिल.
८. शेततळे घटक अंमलबजावणीसाठी निवड झालेल्या सर्व सामुदायिक लाभार्थ्यांसाठी प्रशिक्षण आयोजित करून तांत्रिक निकष, काम पूर्ण करणे संबधी आवश्यक माहिती व देय अनुदान याबाबत संपूर्ण माहिती द्यावी.
९. उपविभाग स्तरावर काम झालेल्या कामांपैकी किमान २५% कामांची अनुदान अदायगीपूर्वी तपासणी करावी व मापनपुस्तिकेतील नोंदी प्रमाणित करून विहित प्रपत्रात अहवाल सादर करावा.
१०. अनुदानाची परिगणना करून लाभधारकास देय असणाऱ्या अनुदानाची रक्कम एकाच टप्प्यात DBT द्वारे लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात वर्ग करावी.

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी:-

१. जिल्ह्यामध्ये उपविभाग स्तरावर सामुदायिक शेततळ्यासाठी लाभार्थी निवड व अनुदान अदायगी यासह सर्व कार्यवाही मार्गदर्शक सूचनेनुसार होत असलेबाबत वेळोवेळी पडताळणी करावी.
२. उपविभाग स्तरावर काम झालेल्या सामुदायिक लाभार्थ्यांपैकी किमान १०% कामांची तपासणी करावी व विहित प्रपत्रात अहवाल सादर करावा.
३. उपविभागीय कृषि अधिकारी यांना आवश्यकतेनुसार निधी वितरण व सनियंत्रण करावे.

सर्वसाधारण मार्गदर्शक सूचना

१. मार्गदर्शक सूचनांमध्ये नमूद केल्यानुसार शेततळ्याचा प्रकार, आकारमानानुसार व निश्चित केलेल्या तांत्रिक निकषांनुसार उभारणीचा खर्च अनुदानासाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.
२. प्रकल्प स्थळी कायम स्वरुपी ३ x २ फुट आकाराचा लोखंडी फलक लावून त्यावर “नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पाच्या अर्थसहाय्याने” असे नमूद करून शेतकऱ्याचे नाव, गाव, सर्वे नं., शेततळ्याचे आकारमान, योजना, वर्ष, एकुण खर्च रक्कम, अर्थसहाय्याची रक्कम इत्यादी तपशील नमूद करावा.
३. नैसर्गिक आपत्तीमुळे शेततळ्यास कोणत्याही प्रकारची हानी पोहोचल्यास नुकसान भरपाई अनुज्ञेय राहणार नाही.

त्रयस्थ संस्थेमार्फत कामांची भौतिक तपासणी व मुल्यमापन:-

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत तपासणी व मुल्यमापनासाठी निवड झालेल्या त्रयस्थ संस्थेमार्फत कामांची भौतिक तपासणी व मुल्यमापन करण्यात येईल. सदर कामासाठी आवश्यक माहिती उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी नियुक्त केलेल्या संस्थेस पुरविणे आवश्यक आहे.

प्रपत्र-१ (अ)
प्रकल्पांतर्गत लाभासाठी निवड होणेकरिता अर्ज व हमीपत्र
जागतिक बँक अर्थसहाय्यित
नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प

(प्रत्येक घटकासाठी स्वतंत्र अर्ज करावा)

प्रति,

मा. अध्यक्ष, ग्राम कृषि संजीवनी समिती (अर्जदाराचे गाव)
 गावसमूह क्रमांक.....तालुका जिल्हा

महोदय,

जागतिक बँक अर्थसहाय्यित नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत मी, माझ्या मालकीहक्काचे शेत जमिनीमध्ये हवामान बदलास पुरक पध्दतीने शेती करण्यासाठी गुंतवणूक करणेस तयार आहे, त्याकरिता या प्रकल्पांतर्गत खालील घटकाचा लाभ मिळावा, ही विनंती.

मागणी केलेल्या घटकाचे नाव-.....

घटकाचा तपशील^१-.....

अ.क्र.	बाब	तपशील
१.	अर्जदार शेतकऱ्यांचे संपूर्ण नाव	(आडनाव) (प्रथम नाव) (वडीलाचे नाव)
२.	पूर्ण पत्ता	घर क्र. गल्ली क्र./भागाचे नाव गाव..... पोस्ट..... तालुका..... जिल्हा..... पिन क्र.- <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
३.	भ्रमणध्वनी क्रमांक- ^२	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
४.	स्त्री/पुरुष(लागू असेल तेथे ✓ अशी खूण करावी)	स्त्री ☐ पुरुष ☐
५.	जात प्रवर्ग (लागू असेल तेथे ✓ अशी खूण करावी)	☐ अ.जा. ☐ अ.ज. ☐ इतर
६.	अर्जदार दिव्यांग आहे काय?(लागू तेथे ✓ खूण करावी)	होय ☐ नाही ☐
७.	दारिद्र्य रेषेखालील असल्यास - यादीतील अ.क्र. ^३ .	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

^१ या मध्ये अनुदान मागणी केलेल्या घटकाचा तपशील उदा. शेततळ्याचा आकार, हरितगृहाचा/शेडनेटचा आकार, फळबाग लागवड असल्यास फळपिक नाव, क्षेत्र इ. तसेच टिबक, तुषार असल्यास- पिकाचे नाव-क्षेत्र इ. तपशील नमूद करावा.

^२ प्रकल्पाच्या विविध घटकातील माहितीची देवाण-घेवाणीसाठी भ्रमणध्वनी क्रमांकाचा प्रकल्पाच्या कामकाजासाठी वापर करण्यास माझी सहमती आहे.

^३ दारिद्र्य रेषेखालील दाखला सोबत जोडण्याची आवश्यकता नाही. तथापि ग्राम कृषि संजीवनी समिती लाभार्थी निवड करतवेळी अर्जदार दारिद्र्य रेषेखालील असल्याबाबत खात्री करून अर्जाबाबत उचित निर्णय घेऊ शकेल.

८.	आधारकार्ड क्र.४	<input type="text"/>		
९.	स्वतःच्या नावावरील एकूण क्षेत्र (८-अ प्रमाणे)	खाते क्र..... एकूण जमिनधारणा <input type="text"/> (हेक्टर) <input type="text"/> (आर)		
१०.	आरटीजीएस सुविधा असणाऱ्या बँकेचे नाव			
	खाते क्रमांक-	<input type="text"/>		
	बँकेची शाखा-			
	आयएफएससी कोड-	<input type="text"/>		
११.	घेत असलेली पिके-			
१२.	ज्या क्षेत्रावर घटक राबविणार आहे त्या क्षेत्राचा सर्व्हे/गट क्रमांक-	क्षेत्र	गाव	तालुका
१३.	मागणी केलेल्या शेततळ्याचे आकारमान (मीटर)	लांबीXरुंदी.....Xखोली.....		
१४.	शेततळ्याचा प्रकार	इनलेट आऊटलेटसह <input type="text"/>	इनलेट आऊटलेट विरहित <input type="text"/>	
१५.	यापूर्वी याच घटकाचा लाभ आपण अथवा आपल्या कुटुंबातील ^५ अन्य सदस्यांनी या किंवा इतर योजनेतून घेतला आहे काय? असल्यास लाभ घेतलेली योजना, अनुदान रक्कम व लाभ घेतलेचे वर्षे इ.तपशील .			
१६.	मागणी केलेल्या घटकाचा एकूण अंदाजित खर्च.	रक्कम रुपये.....		
१७.	निकषानुसार अपेक्षित अनुदान	रक्कम रुपये.....		
१८.	अनुदान वजा जाता उर्वरित रक्कम कशा प्रकारे उभारणी करणार ? (लागू असेल तेथे ✓अशी खूण करावी)	स्वतः <input type="text"/>	बँक कर्जाद्वारे <input type="text"/>	

सदर घटकासाठी माझी निवड झाल्यास आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता करून विहित मुदतीत प्रकल्पाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार तसेच प्रकल्प आधिकाऱ्यांच्या तांत्रिक देखरेखीखाली काम पूर्ण करीन व त्यानंतरच मला अनुदान देय राहिल तसेच .सदरचे काम मी विहित मुदतीत व मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे पूर्ण न केलेस अनुदान मिळणार नाही, याची मला जाणीव आहे.

सदर बाबीचा लाभ घेत असताना वा त्यानंतर माझेकडून गैरव्यवहार झाल्याचे आढळून आल्यास अथवा लाभांकित बाबीचा माझ्याकडून गैरवापर झाल्याचे सिद्ध झाल्यास संबंधित घटकासाठी मिळालेले अनुदान माझ्याकडून सव्याज वसुल केले जाईल याची मला स्पष्ट जाणीव आहे.

प्रकल्पाचे अधिकारी आणि इतर प्राधिकृत व्यक्तींना घटक तपासणीसाठी माझी संमती आहे तसेच, त्यांना या तपासणी कामासाठी सहकार्य करेन.

वरील सर्व माहिती माझ्या समजुतीप्रमाणे बरोबर व खरी आहे.

स्थळ:- (गावाचे नाव).....

दिनांक- / / २०--

अर्जदार शेतक-याची सही/अंगठा

कोठेही जतन अथवा सामाईकीकरण (share) केली जाणार नसून ती फक्त सी आय डी आर (Central Identities Data Repository) कडे पडताळणी करता सादर केली जाईल.

कुटुंब या व्याख्येत पती, पत्नी व १८ वर्षाखालील मुलांचा समावेश राहिल.

प्रपत्र-१ (ब)

हमीपत्र

प्रति,

उपविभागीय कृषि अधिकारी,

विषय : सामुदायिक शेततळे घटकाकरिता द्यावयाचे हमीपत्र.....

महोदय,

आम्ही खालील सहा करणार अर्जदार गाव _____ ता. _____ येथील रहिवाशी शेतकरी असून आमच्याकडे ८-अ नुसार एकूण _____ हे क्षेत्र आहे. यापैकी खालील तपशिलानुसार एकूण _____ क्षेत्रावर पिक लागवड असून त्याबाबतची नोंद असलेले ७/१२ खाते उतारे सोबत सादर करण्यात आलेले आहेत. सदर क्षेत्रासाठी आम्ही सामुहिक शेततळे करण्याचा निर्णय घेतलेला असून त्यासाठीच्या निर्गमित करण्यात आलेल्या अंमलबजावणी सुचनांनुसार विहित अटी व शर्ती आम्हाला मान्य असून त्यासाठीचे हमीपत्र आम्ही सादर करित आहोत.

१. निवडलेल्या शेततळेचा प्रकार _____
२. याकरीताचे मार्गदर्शक सूचनांनुसार आवश्यक अनुषंगिक कागदपत्रे सोबत सहपत्रित करण्यात येत असून विहित मार्गदर्शक सूचना बंधनकारक राहतील याची आम्हाला जाणीव आहे.
३. ऑनलाईन संकेतस्थळावर नोंदणी करताना आम्ही सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यातील अर्ज ७/१२ उतारा, ८-अ, आधार सलग्न राष्ट्रीयकृत बँकेच्या पासबुकच्या प्रथम पानाची झेरॉक्स प्रत (फोटोसह), आधार कार्ड, जातीचा दाखला (अनु. जाती/अनु. जमाती शेतकऱ्यांसाठी) इ. कागदपत्रे प्रस्तावासोबत उपविभागीय कृषि अधिकारी कार्यालयामध्ये सादर करू. त्याचप्रमाणे अपूर्ण व त्रुटीचे प्रस्ताव आमच्याकडून सादर झाल्यास प्रस्ताव नाकारला जाऊन आम्हास अनुदान मिळणार नाही. याची आम्हास जाणीव आहे.
४. आमच्या पैकी _____ यांच्या नावे असलेल्या गट नंबर _____ सर्व्हे नंबर _____ मधील _____ हेक्टर क्षेत्रावर _____ आकाराचे शेततळे बांधले जाणार असून त्यांनी त्यांच्या शेतातील जागा शेततळ्यासाठी उपलब्ध करून दिलेली आहे.
५. सामुदायिक शेततळे तयार करताना मार्गदर्शक सूचनेमध्ये नमूद केलेल्या बाबींचे तांत्रिक निकषाप्रमाणे आम्ही काटेकोरपणे पालन करू.
६. खोदकाम, अस्तरीकरण, पाणी भरणे व कुंपण करणे इ. कामे मार्गदर्शक सुचनांनुसार जसे पूर्ण होईल त्याप्रमाणे आम्ही कृषि सहाय्यक यांना कळवू.

७. पू र्वसंमती पत्रासोबत दिलेल्या आराखड्याप्रमाणे व तांत्रिक मापदंडाप्रमाणे BIS मानांकनाचे साहित्य वापरून अस्तरीकरण करणे आम्हाला बंधनकारक राहिल.
८. शेततळ्याच्या आकारमानानुसार व आम्ही केलेल्या कामाच्या मापानुसार आम्हाला एकूण खर्चाच्या विहित मर्यादेत मिळणारे अनुदान याबाबत आमची कोणतीही तक्रार असणार नाही.
९. शासनाने विहित केलेली मोजमापे व खर्चाचे अंदाजपत्रक आम्ही पाहिलेले असून त्यानुसारच काम करण्यास आम्ही बांधील आहोत. मंजूर आकारमानापेक्षा मोठे शेततळे खोदल्यास खोदाईचा व अस्तरीकरणाचा अधिकचा खर्च आम्ही करू.
१०. सदर शेततळे कामासाठी इतर कोणत्याही शासकीय योजनेअंतर्गत यापूर्वी अनुदान घेतले नाही अथवा यापुढे घेण्यात येणार नाही. याची जाणीव आहे.
११. आमच्यापैकी _____ यांच्या नावे असलेल्या गट नंबर _____ सर्व्हे नं. _____ मधील _____ हे. क्षेत्रावर शेततळे तयार करण्यात येणार असल्यामुळे त्याचे अनुदान रक्कम त्यांच्या प्रस्तावा सोबतच्या दिलेल्या अर्जामधील बँक खात्यावर जमा करण्यात यावी.
- वरील हमीपत्र आम्ही जाणीवपूर्वक व कोणत्याही दबावाखाली न येता पूर्ण विचारांनी देत आहोत.

अ.क्र.	समूहातील शेतकऱ्यांचे नाव	गट नं./सर्व्हे नं.	८-अ नुसार क्षेत्र (हे.)	७/१२ प्रमाणे पिक लागवडीचे क्षेत्र (हे.)	पिक	सही/अंगठा
१.						
२.						
३.						
४.						
५.						

प्रपत्र - २

(सामुहिक शेतकऱ्यांसाठी स्थळ पाहणी व पात्रतेबाबत अभिप्राय-कृषि पर्यवेक्षक)

१. श्री/श्रीमती _____ २. श्री/श्रीमती _____ ३. श्री/श्रीमती _____
मु.पो. _____ ता. _____ जि. _____ यांनी त्यांचे _____ हे. लागवडीखालील
क्षेत्रासाठी सामुदायिक शेततळ्याची मागणी केलेली आहे पैकी सर्व संमतीने श्री. _____ यांच्या
मालकीचे सर्व्हे नं./गट नं. _____ मधील एकूण क्षेत्र _____ (हे. आर.) पैकी
_____ चौ.मी. क्षेत्रावर _____x_____x_____ मी. आकारमानाच्या सामुदायिक शेततळ्यासाठी लाभ
मिळण्याकरिता नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत अर्ज केलेला आहे. सदरचे शेततळे
_____ या प्रकारचे आहे. सदर अर्ज ग्राम कृषि संजीवनी समितीने (VCRMC) दिनांक --
-----रोजीच्या बैठकीमध्ये मंजूर केलेला आहे. दिनांक ----- रोजी भेट देऊन प्रस्तावित
प्रकल्प स्थळाची लाभार्थी समक्ष पाहणी केली असता घटकासाठी आवश्यक व तांत्रिक निकषानुसार योग्य
व आवश्यक क्षेत्र लाभार्थ्याकडे उपलब्ध असून प्रकल्प राबविण्यासाठी लाभार्थी सक्षम व पात्र आहे.

उपरोक्त लाभार्थ्यांनी अर्जासोबत सादर केलेल्या ८-अ मध्ये नमूद इतर सर्व्हे नं./गट नं. मध्ये
पाहणी केलेली असून सदर सर्व्हे नं./गट नं. मध्ये शेततळे अस्तिवात आहे/नाही. सामुदायिक शेततळे
अस्तिवात असल्यास, सदरचे शेततळे सर्व्हे नं./गट नं. _____ असून त्याचे आकारमान
_____x_____x_____ मी. आहे. सामुदायिक शेततळ्यासाठी यापूर्वी _____ योजनेतून
अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे/नाही.

वरील सर्व बाबी विचारात घेऊन सदर लाभार्थ्यांस पूर्वसंमती देणेस शिफारस करणेत येत आहे.

ठिकाण -

दिनांक -

(स्वाक्षरी)

कृषि पर्यवेक्षक

नाव.....

सजा

ता.

जि.

(टीप-कृषि पर्यवेक्षक यांनी मार्गदर्शक सूचनेतील जागा निवड या बाबतच्या सूचनांचा अवलंब करून
उपरोक्त स्थळ तपासणी अहवाल भौगोलिक चिन्हांकनासह (Geo-tagging) द्यावा.)

प्रपत्र -३
पूर्वसंमती पत्र
(पूर्वसंमती पत्राचा नमूना)

जा.क्र. -----
कार्यालय- उपविभागीय कृषि अधिकारी, -----
उपविभाग -----, जिल्हा -----
दिनांक - / /२०-----

प्रति,
श्री/श्रीमती-----
मु.पो.-----ताळूका ----- जिल्हा -----

विषय:- शेततळे पूर्वसंमती /कार्यारंभ आदेशाबाबत.....

उपरोक्त विषयावरील आपल्या दिनांकच्या मागणीपत्रास अनुसरून आपणास कळविण्यात येते की, दिनांकरोजी झालेल्या ग्राम कृषी संजीवनी समितीच्या बैठकीत नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्पांतर्गत सामुदायिक शेततळे व अस्तरीकरण घटकासाठी आपली लाभार्थी म्हणून निवड करण्यात आली आहे. पुढील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून आपणासX.....X..... इतक्या आकारमानाचे शेततळ्यासाठीचौ.मी. अस्तरीकरणास (इनलेट आउटलेट विरहित) कार्यारंभ करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदरचे शेततळे श्री. _____ यांचे मालकीचे -----सर्व्हे नं. मध्ये घेणेत यावे.

सदर आदेश मिळाल्यापासून ६० दिवसांच्या आत आपण सामुदायिक शेततळ्याचे व अस्तरीकरणाचे काम पूर्ण करावे.

१.	निवडलेला व मंजूर शेततळ्याचा प्रकार- इनलेट आउटलेट सह / इनलेट आउटलेट विरहित
२.	निश्चित केलेल्या ठिकाणी शेततळे घेणे बंधनकारक राहिल.
३.	निश्चित केलेल्या आकारमानाचेच शेततळे घेणे बंधनकारक राहिल.
४.	काम ६० दिवसात पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.
५.	काम पूर्ण झाल्यावर अनुदानाची मागणी करता येईल.
६.	कामासाठी कोणतीही आगाऊ रक्कम मिळणार नाही.
७.	मजूर/मशिनच्या मालकास शासनाकडून परस्पर पेमेंट केले जाणार नाही.
८.	इनलेट आउटलेट सह असलेल्या शेततळ्याच्या बांधावर व पाण्याच्या प्रवाहाच्या भागामध्ये स्थानिक प्रजातीच्या वनस्पतींची लागवड करणे बंधनकारक राहिल.
९.	शेततळ्याची निगा/दुरुस्तीची जबाबदारी शेतकऱ्यावर राहिल.
१०.	पावसाळ्यामध्ये शेततळ्यात गाळ वाहून येणार नाही अथवा साठणार नाही याची व्यवस्था करावी लागेल.
११.	इनलेट आउटलेट विरहित सामुदायिक शेततळे अस्तरीकरणासाठी BIS Standard मधील ५०० मायक्रॉन रीइनफोर्सड एचडीपीई जिओ मॅंबरेन फिल्म IS 15351:2015 Type II या दर्जाची प्लास्टिक फिल्म वापरणे बंधनकारक आहे.
१२.	अस्तरीकरणासाठी उपलब्ध प्लास्टिक फिल्म IS 15351:2015 Type II उत्पादकाची निवड करण्याची आपणास मुभा आहे. अनुदान पात्रतेसाठी वरील दर्जा असलेले प्लास्टिक फिल्म च्या खरेदीचे बिल व अस्तरीकरण बसविण्याचे बिल जीएसटीसह सादर करणे आवश्यक आहे.

१३.	शेततळ्यातून पिकांना पाणी देण्याची व्यवस्था शेतकऱ्यास स्वखर्चाने करावी लागेल.
१४.	कृषी पर्यवेक्षक यांनी प्रस्तावित जागेवर आखणी करून दिल्यावर व मंजूर अंदाजपत्रकानुसार काम करावे.
१५.	पूर्वसंमतीच्या तारखेपासून ३० दिवसात काम सुरु न झाल्यास हे आदेश आपोआप रद्द ठरतील.
१६.	मंजूर अंदाजपत्रकानुसार व तांत्रिकदृष्ट्या शेततळ्याचे योग्य काम झालेनंतर रक्कम रु. अनुदान देय आहे.

उपविभागीय कृषि अधिकारी,
उपविभाग _____
जिल्हा: _____

प्रत ,

माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित ,

- १) जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी-----
- २) अध्यक्ष, ग्राम कृषी संजीवनी समिती-----

प्रपत्र -४
(लाभार्थी अनुदान मागणी पत्र)

प्रती,

उपविभागीय कृषि अधिकारी,

उपविभाग _____

जिल्हा: _____

विषय :- नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत देय अनुदान मिळणेबाबत.

मी श्री. / श्रीमती.....मु.पो.
ता..... जि..... समूहातील सर्व शेतकऱ्यांच्या वतीने आपणास मागणी करतो की, आम्हाला मिळालेल्या -----रोजीच्या पूर्व संमतीनुसार नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत पाणी साठवण संरचनाची निर्मिती या घटकांतर्गत इनलेट आउटलेट सह/ इनलेट आउटलेट विरहित या प्रकारच्या मंजूर सामुदायिकXX..... आकारमानाच्या शेततळ्यानुसार आम्हीX X..... आकाराचे शेततळ्याचे खोदकाम व.....चौ.मी. अस्तरीकरणस (इनलेट आउटलेट विरहित) मंजूर आराखड्यानुसार पूर्ण केले आहे. सदर घटकाचे काम पूर्ण झाल्याचे संबधित कृषी सहाय्यक यांना दि.....रोजी अवगत केले आहे. तरी आम्हाला नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत सामुदायिक शेततळे घटकाच्या आर्थिक निकषानुसार देय अनुदान मिळावे. ही विनंती

दिनांक :

लाभार्थीची स्वाक्षरी/अंगठा

(नाव व पत्यासह)

अ.क्र.	समूहातील इतर शेतकऱ्यांची नावे	सही/अंगठा
१.		
२.		
३.		
४.		
५.		

प्रपत्र -५
मोका तपासणी अहवाल
(कृषि सहाय्यक यांनी करणे)

अ.क्र.	बाब	तपशील
१.	लाभार्थ्याचे नाव	
२.	गावाचे नाव	
३.	तालुका	
४.	जिल्हा	
५.	तपासणी दिनांक	
६.	बाब	सामुदायिक शेततळे (इनलेट आऊटलेटसह / इनलेट आऊटलेट विरहित अस्तरीकरणसह)
७.	पूर्वसंमती क्र.व दिनांक	
८.	कामाचा कालावधी	
९.	BIS नोंदणीकृत प्लास्टिक फिल्म उत्पादकाचे नाव	
१०.	सेवा पुरवठादाराचे नाव व पत्ता	
११.	शेततळे मंजूर असलेल्या शेताचा सर्व्हे नंबर/गट क्र. _____	क्षेत्र -----हे. -----आर
१२.	शेततळे घेतलेल्या शेताचा सर्व्हे नंबर/गट क्र. _____	क्षेत्र -----हे. -----आर
१३.	मंजूर शेततळ्याचे आकारमान (मी.)	लांबी.....Xरुंदी.....Xखोली..... घनफळ (घ.मी.)-
१४.	शेततळ्याचे प्रत्यक्ष आकारमान (मी.)	लांबी.....Xरुंदी.....Xखोली..... घनफळ (घ.मी.)-
१५.	शेततळे प्लास्टिक अस्तरीकरणाचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ.मी.)	
१६.	शेततळे अस्तरीकरणासाठी वापरलेली BIS Standards ५०० मायक्रॉन रीझनफोर्सड एचडीपीई जिओ मेंबरेन फिल्म IS 15351:2015 Type II या दर्जाची आहे किंवा नाही?	होय/नाही
१७.	फिल्म शेततळ्याच्या काठापासून बंद (अँकरिंग) करून संपूर्ण शेततळ्यास अशा प्रकारे बसवलेली आहे किंवा नाही की ज्यामुळे फिल्म पाण्याच्या वजनामुळे खाली घसरणार नाही व शेततळ्यातील साठलेले पाणी जमिनीमध्ये मुरणार नाही.	होय/नाही
१८.	तारेच्या जाळीचे कुंपण शेततळ्याच्या बाहेरील बाजूस केलेले आहे किंवा नाही?	होय/नाही
१९.	शेततळे अस्तरीकरणद्वारे साठविलेल्या पाण्याच्या कार्यक्षम वापरासाठी संरक्षित सिंचनाची सोय शेतकऱ्याने केली आहे अथवा नाही?	होय/नाही
२०.	शेततळ्यामध्ये पाणी भरलेले आहे किंवा नाही?	होय/नाही

२१.	शेततळ्याच्या बाजूने गवत लागवड केली आहे /नाही.	होय/नाही			
२२.	जमिनीचा प्रकार (हलकी/मध्यम/भारी/कातळ/पडीक)				
२३.	ओलिताचे इतर साधन (विहीर, लिफ्ट, कॅनॉल व नदी इ.)				
२४.	सविस्तर अंदाज पत्रकानुसार शेततळ्याच्या कामामध्ये उणीवा आढळल्यास त्याचा थोडक्यात तपशील-				
२५.	अनुदानाची गणना:				
अ. क्र.	बाब	परिमाण	मार्गदर्शक सूचनेनुसार खर्चाचे मापदंड	प्रत्यक्ष खर्च	मार्गदर्शक सूचनेनुसार, मंजूर आकारमानानुसार देय अनुदान
१.	खोदकाम	_____ घ.मी.	रु. ६०/घ.मी.		
२.	अस्तरीकरण अ.प्लास्टिक फिल्म	_____ चौ.मी.	रु. ७७/ चौ.मी.		
	ब. फिल्म लावण्याचा खर्च	_____ चौ.मी.	रु. १८/ चौ.मी.		
३.	शेततळ्याच्या बाजूची इतर कामे- गवत बी लागवड इ.	_____ चौ.मी.	रु. ६/ चौ.मी.		
४.	संरक्षित कुंपण	_____ मी.	रु. १२०/मी.		
५.	आकस्मिक खर्च	-			
	एकूण				

शेततळे (इनलेट आऊटलेटसह/इनलेट आऊटलेट विरहित अस्तरीकरणासह) या घटकांतर्गत शेततळ्याचे खोदकाम मंजूर आराखडा व मार्गदर्शक सूचनेनुसार काम पूर्ण केले असलेने लाभार्थ्यास अनुदान अदा करण्यास शिफारस करण्यात येत आहे. सोबत मोजमाप पुस्तिकेची प्रत जोडली आहे.

समक्ष-

लाभार्थ्याचे नाव व स्वाक्षरी /अंगठा
(श्री.)

(टिप-सदर तपासणी अहवालाची एक प्रत लाभार्थ्यास द्यावी)

स्वाक्षरी कृषि सहाय्यक
दिनांकीत स्वाक्षरी

सोबत- मापनपुस्तिका

प्रपत्र - ६
पर्यवेक्षीय तपासणी अहवाल

१.	तपासणी दिनांक	
२.	तपासणी अधिकारी	श्री/श्रीमती
३.	पदनाम	
४.	तपासणी वेळी उपस्थित इतर अधिकारी/ कर्मचारी	१. श्री/श्रीमती पदनाम २. श्री/श्रीमती पदनाम
५.	लाभार्थ्याचे नाव	सर्वे नं./गट न. _____ वर्गवारी: _____ (अ.जा./अ.ज./सर्वसाधारण/इतर) _____ मु.पो. _____ ता. _____ उपविभाग _____ जि. _____
६.	बाब	सामुदायिक शेततळे (इनलेट आऊटलेट विरहित सह/ इनलेट आऊटलेट विरहित अस्तरीकरणसह)
७.	प्रकल्पाचे ठिकाण	
८.	कामाचा कालावधी	
९.	शेततळ्याचे क्षेत्र (हे. आर.)	
१०.	प्रकल्पाचा मोका तपासणी तपशील	१. शेततळे क्षेत्राचा सर्व्हे नंबर/गट क्र. _____ २. शेततळ्याचे आकारमान - लांबी.....Xरूंदी.....Xखोली..... (मी.) ३. घनफळ (घ.मी.)- ४. प्लास्टिक अस्तरीकरण एकूण क्षेत्रफळ -.....चौ.मी. ५. रिझनफोर्सर्ड एचडीपीई जिओमेंबरेन ५०० मायक्रॉन फिल्म
११.	लाभार्थ्यास शिफारस करण्यात आलेल्या अर्थसहाय्याची रक्कम रु.	
१२.	तपासणी मध्ये अर्थसहाय्याची परिगणना बरोबर केलेली आहे काय ?	होय/नाही
१३.	नसल्यास तफावत रक्कम रु.	

१४.	मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आलेली आहे काय ?	होय/नाही
१५.	लाभार्थ्यांचे सर्वसाधारण अभिप्राय	
१६.	गुणवत्तेबाबत तपासणी अधिकाऱ्याचे अभिप्राय	

कृषि सहाय्यक यांचे मोक्या तपासणी, मंजूर आराखडा व मार्गदर्शक सूचनेनुसार काम पूर्ण झाले असून त्याबाबत मी स्वतः खात्री केली आहे. मापनपुस्तिकेतील नोंदी योग्य असून त्या प्रत्यक्ष स्थळावर जाऊन प्रमाणित केलेल्या आहेत. सदर कामाचा दर्जा योग्य आहे.

तपासणी अधिकारी, श्री.

पदनाम.

(स्वाक्षरी)

इतर अधिकारी श्री.

पदनाम.

(स्वाक्षरी)

लाभार्थ्यांची/ लाभार्थी प्रतिनिधीची स्वाक्षरी

(नाव.....)

परिशिष्ट-१/अ

Detailed design of square type (Half Dugout) community tanks

Capacity of the Tank (m ³)	10,000	8,000	5,000	2,000	500
Side length at surface (m)	44	41	34	24	14
Depth of cut (m)	2	2	2	2	2
Side slope (z:1)	1	1	1	1	1
Side length at bottom(m)	40	37	30	20	10
Average side length (m)	42	39	32	22	12
Volume of cut (m ³)	3,528	3,042	2,048	968	288
Volume to be accommodated by the bunds (m ³)	6,472	4,958	2,952	1,032	212
Side length at top(m)	46	43	35	24	13
Average length (m)	45	42	34	24	13
Bund Volume (m ³)	6,468	4,962	2,954	1,033	211
Bund Height with free board (m)	3.4	3	2.7	2	1.4
Topwidth of the Bund (m)	1	1	1	1	1
Bottom width of the Bund (m)	7.8	7	6.4	5	3.8
Peripheral length of the Bund (m)	207.2	192	161.6	116	71.2
Sectional area of Bund (m ²)	14.96	12	9.99	6	3.36
Volume of the Bund (m ³)	3,099.71	2,304	1,614.38	696	239.23
Average length -outside (m)	54	50	42	30	18
Slanting height -outside (m)	4.81	4.24	3.82	2.83	1.98
Surface area of the Bund - outside (m ²)	1,038	846	640	337	143
Average side length (m)	43.17	39.84	32.48	21.82	11.21
Slanting height (m)	7.64	7.07	6.65	5.66	4.81
Surface Area of the bund-inside (m ²)	1,319	1,127	864	494	216
Bottom Area (m ²)	1,600	1,369	900	400	100
Foot path area (m ²)	207	192	162	116	71
Total area for lining (m ²)	3,126	2,688	1,925	1,010	387
Area of tank (Ha)	0.36	0.3	0.22	0.12	0.05

परिशिष्ट-१/ब

Abstract of the cost estimate for (Half Dugout) community tanks

Capacity of the tank (m ³)	10,000	8,000	5,000	2,000	500
Specifications	44x44x5.4	41x41x5	34x34x4.7	24x24x4	14x14x3.4
Side length at surface (m)	44	41	34	24	14
Depth of cut (m)	2	2	2	2	2
Bund height (m)	3.4	3	2.7	2	1.4
Topwidth of the Bund (m)	1	1	1	1	1
Earthwork (m ³)	3,528	3,042	2,048	968	288
Surface area (m ²)	3,126	2,688	1,925	1,010	387
Outside surface area (m ²)	1,038	846	640	337	143
Cost of earthwork @ Rs. 60/m ³	211,680	182,520	122,880	58,080	17,280
Cost of lining @ Rs. 77/m ²	240702	206976	148225	77770	29799
Cost of laying & Jointing the lining material (Rs.18/m ²)	56268	48384	34650	18180	6966
Cost of grass sodding (Rs.6/m ²)	6228	5074.80	3838.80	2024.40	855.62
Cost of fencing (@ 120/m)	24864	23040	19392	13920	8544
Total	539742	465994.80	328985.80	169974.40	63444.62
Contingency (3%)	16192.26	13979.84	9869.57	5099.23	1903.33
Total cost (Rs)	555934.26	479974.64	338855.37	175073.63	65347.95
Say, Rs.	556000	480000	339000	175000	65500
Benefited area in Ha	10	8	5	2	0.5

Note :-

1. The design and cost estimates are based on various assumptions as indicated in परिशिष्ट-१/ब
The actual cost and design features may vary as per the field conditions.
2. The cost of community tanks are only estimated values and the financial viability of these investments are to be ensured before they are recommended on the field.

परिशिष्ट-२/अ

Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank of 60m x 60m x 3.1m (10000 m³)

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	10,000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	60.00
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	53.80
Depth of cut, d (m)	3.10
Bund height, h (m)	0.00
Top width of the Bund, wt (m)	1.00
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	6728
Earthwork (m ³) - hard murrum	3309
Earthwork (m ³) - Total murrum	10037
Surface area (m ²)	4136
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	178628
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	120282
Total Cost of excavation	298910
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	318472
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	74448
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	29280
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	731110
Contingency (3%)	21933
Total Cost (Rs)	753043
Say (Rs.)	753000

परिशिष्ट-२/ब

**Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank
of 55m x 55m x 3.0 m (8000 m³)**

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	8,000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	55.00
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	49.00
Depth of cut, d (m)	3.00
Bund hight, h (m)	0.00
Top width of the Bund, wt (m)	1.00
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	5618
Earthwork (m ³) - hard murrum	2494
Earthwork (m ³) - Total murrum	8112
Surface area (m ²)	3507
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	149158
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	90657.00
Total Cost of excavation	239815
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	270039
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	63126
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	26880
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	614340
Contingency (3%)	18430
Total Cost (Rs)	632770
Say (Rs.)	633000

परिशिष्ट-२/क

**Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank
of 50m x 50m x 2.7 m (6000 m³)**

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	6,000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	50
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	44.60
Depth of cut, d (m)	2.7
Bund height, h (m)	0.00
Top width of the Bund, wt (m)	1.1
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	4608
Earthwork (m ³) - hard murrum	1433
Earthwork (m ³) - Total murrum	6041
Surface area (m ²)	2916
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	122342
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	52090
Total Cost of excavation	174432
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	224532
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	52488
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	24480
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	485932
Contingency (3%)	14587
Total Cost (Rs)	500510
Say (Rs.)	501000

परिशिष्ट-२/ड

Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank of 45m x 45m x 2.8 m (5000 m³)

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	5000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	45
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	39.40
Depth of cut, d (m)	2.8
Bund height, h (m)	0
Top width of the Bund, wt (m)	1
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	3698
Earthwork (m ³) - hard murrum	1288
Earthwork (m ³) - Total murrum	4986
Surface area (m ²)	2405
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	98182
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	46819
Total Cost of excavation	145001
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	185185
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	43290
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	22080
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	405556
Contingency (3%)	12167
Total Cost (Rs)	417723
Say (Rs.)	418000

परिशिष्ट-२/इ

Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank of 40m x 40m x 3.0 m (4000 m³)

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	4000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	40
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	34.00
Depth of cut, d (m)	3
Bund height, h (m)	0
Top width of the Bund, wt (m)	1
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	2888
Earthwork (m ³) - hard murrum	1219
Earthwork (m ³) - Total murrum	4107
Surface area (m ²)	1948
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	76676
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	44311
Total Cost of excavation	120987
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	149996
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	35064
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	19680
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	381347
Contingency (3%)	11440
Total Cost (Rs)	392787
Say (Rs.)	393000

परिशिष्ट-२/ई

**Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank
of 35m x 35m x 3.0 m (3000 m³)**

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	3000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	35
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	29.00
Depth of cut, d (m)	3
Bund hight, h (m)	0
Top width of the Bund, wt (m)	1
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	2178
Earthwork (m ³) - hard murrum	894
Earthwork (m ³) - Total murrum	3072
Surface area (m ²)	1528
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	57826
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	32497
Total Cost of excavation	90323
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	117656
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	27504
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	17280
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	262763
Contingency (3%)	7883
Total Cost (Rs)	270646
Say (Rs.)	2,71,000

परिशिष्ट-२/फ

**Abstract of the design and cost estimate for fully dugout type community tank
of 30m x 30m x 2.8 m (2000 m³)**

Particulars	Without Bund
Capacity of the tank (m ³)	2000
Design Specification.	
Length of the bund (inside) at the top, it (m)	30
Length of the bund (Outside) at the top, to (m)	NA
Length at bed level, lb (m)	24.40
Depth of cut, d (m)	2.8
Bund hight, h (m)	0
Top width of the Bund, wt (m)	1
Bottom width of the bund, wb (m)	NA
Side slope (z : 1)	1:1
Estimated quantity	
Earthwork (m ³) - Soft murrum	1568
Earthwork (m ³) - hard murrum	504
Earthwork (m ³) - Total murrum	2072
Surface area (m ²)	1150
Outside surface area (m ²)	0
Cost Estimation	
Cost of excavation - Soil /Soft murrum @ 26.55/m ³ (DSR 2011-12)	41630
Cost of excavation - Hard murrum @ 36.35/m ³ (DSR 2011-12)	18320
Total Cost of excavation	59950
Cost of Bund Formation @ Rs.36/m ³	0
Cost of lining (500 micron Reinforced HDPE film) @ Rs. 77/m ²	88550
Cost of laying/jointing the lining material (Rs. 18/m ²)	20700
Cost of grass sodding ((Rs. 6/m ²)	0
Cost of fencing (@ 120/m)	14880
Cost of filtration tank arrangement (Lump sum)	10000
Total	194080
Contingency (3%)	5822
Total Cost (Rs)	199902
Say (Rs.)	200000

परिशिष्ट-३
रिइनफोर्सड एचडीपीई जिओमेंबरेन ५०० मायक्रॉन फिल्मसाठी आवश्यक गुणधर्म
(IS: 15351:2015 Type II)

Sr. No.	PROPERTY	REQUIREMENT	
		Type II	Method of Test
1	Thickness (mm), Min.	0.50 mm	IS:7016 Part 1
2	Mass (g/m ²), Min.	420 g/m ²	IS:7016 Part 1
3	Dimensions (Length & Width)	As declared + 1 percent with no negative tolerance	Annex A of IS 11652
4	Carbon Black content, percent, Min.	2.5 ±0.5	Annex A of IS 11652
5	Breaking load on 20 cm X 10 cm strip, N, Min before U.V. exposure	(D1) 6600N (D1) 6600N	IS 13162 (Part 5)
6	Strain at maximum Load, percent	20 ± 5%	IS 13162 (Part 5)
7	Breaking load on 20 cm X 10 cm strip, N, Min After U.V. exposure of 1000h	80% of actual original value	IS 13162 (Part 2 & 5)
8	Impact failure load, at 1520mm drop, min gram force at 50 percent failure	1840gf	Annex B
9	Tear resistance, N, Min.	250N	IS 7016 (Part 3)
10	Puncture resistance, N, Min	500N	Annex D
11	Bursting strength (Ball burst), (N/cm ²), Min	110 (N/cm ²)	IS 7016 (part 6)
12	Seam strength before UV exposure (N/mm), Min	30 (N/mm)	IS 15060
13	Seam strength after UV exposure (N/mm), Min	80% of actual original value	Annex B & IS:15060
14	Hydrostatic resistance before UV exposure	No leakage at 15kg/cm ²	Annex E
15	Hydrostatic resistance after UV exposure of 1000 hours	80% of actual original value	Annex E
16	Ash content % Max	1%	Annex F

Note: For hydrostatic resistance test, the test specimen shall be selected such that at least one joint covered, if provided.

परिशिष्ट-४

Estimate of Filtration Tank

Sr.	Item	Rate	Amount (Rs)
1	Drain chamber (2X2X1.5m)	Rs.250/m ³	Rs.1500.00
2	Excavation of filter tank (2X2X2m)		
	a. 2X2X0.5m (Soil)	Rs.95/m ³	Rs.190.00
	b. 2X2X1.5m (weathered rock)	Rs.125/ m ³	Rs.750.00
3	Plastering of filter tank	Rs.65/m ²	Rs.1300.00
4	Filter bed		
	a. Boulder-50-100 mm (2X2X0.5m)	Rs. 200.00/m ³ Rs. 350.00/m ³	Rs.400.00 Rs.700.00
	b. Gravel - 5-10 mm (2X2X0.0m)	Rs. 300.00/m ³	Rs.1200.00
	b. Sand -2-4 mm)2X2X1m)		
5	RPVC pipe (160 mm/10m)	Rs.250/m	Rs.2500.00
6	Miscellanaous	LS	Rs.1460.00
	Total		Rs.10000

परिशिष्ट-५

सामुदायिक शेततळ्यासाठी शेतकऱ्यांनी आपसात करावयाचा करारनामा

नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्पांतर्गत जलसंवर्धनासाठी नवीन पाणी साठवण संरचनांची निर्मिती या उपघटकांतर्गत मॉडेल क्र. _____ प्रकारच्या सामुदायिक शेततळे तयार करून वापरण्याचा आम्ही खालील शेतकऱ्यांनी निर्णय घेतलेला आहे. त्यासाठी आम्ही आपसात करार करित असून त्यातील अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे आहेत.

१. आम्ही मौजे _____ ता. _____ जि. _____ येथील रहिवाशी शेतकरी असून सामुदायिक शेततळे खोदाई व वापरासाठी आम्ही समुदाय केला आहे. आमची शेती एकमेकास लागून आहे.
- i. श्री. _____ वय _____
संपूर्ण पत्ता _____
- ii. श्री. _____ वय _____
संपूर्ण पत्ता _____
- iii. श्री. _____ वय _____
संपूर्ण पत्ता _____
- iv. श्री. _____ वय _____
संपूर्ण पत्ता _____

सामुदायिक शेततळे खोदाई व लाभ क्षेत्राच्या जमिनीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	लाभार्थी शेतकऱ्याचे नाव	गट नंबर	सर्व्हे नंबर	७/१२ प्रमाणे लगतचे असलेले क्षेत्र (हेक्टर)
१				
२				
३				

२. आम्ही उपरोक्त अनुक्रमांक _____ मधील _____ शेतकऱ्याच्या नावे असलेल्या गट नंबर _____ सर्व्हे नंबर _____ मध्ये _____ हेक्टर क्षेत्रावर सामुदायिक शेततळे बांधण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. या सामुदायिक शेततळ्यासाठी आम्ही आमच्या समान हिश्याने जमीन उपलब्ध करून दिलेली आहे. श्री./श्रीमती _____ यांचे शेतातील जागा त्यांनी सामुदायिक शेततळ्यासाठी उपलब्ध करून देण्याचे कबुल केले आहे. त्यासाठी आम्ही त्यांना योग्य तो मोबदला दिलेला आहे. याबाबत शेतकरी आणि इतर शेतकऱ्यांची हरकत नाही.
३. या शेततळ्यामध्ये साठलेल्या पाण्याचा हिस्सा शेतकरी क्रमांक _____, व _____ साठी अनुक्रमे _____, _____ व _____ टक्के एवढा राहिल व त्यानुसार शेतकरी क्रमांक १, २, ३ व ४ यांनी पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार व ठरवून घेतलेल्या पाण्याच्या हिश्यानुसार पिक घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. याबाबत करार करणाऱ्या शेतकऱ्यांमध्ये एकमत झालेले आहे त्याबाबत कोणत्याही शेतकऱ्याची हरकत नाही.
४. आम्ही वरील शेततळ्यामध्ये साठवण क्षमतेचा विचार करून/नदी, कालव्यातून उपसा सिंचन करून सामुदायिक शेततळ्यामध्ये पाणी साठवणार आहोत. या सामुदायिक शेततळ्याची क्षमता _____ घनमीटर राहिल. याबाबत आम्ही सर्वेक्षण केलेले आहे. सामुदायिक शेततळे आम्ही स्वतः/ठेकेदारामार्फत तयार करणार आहोत याबाबत शेततळे खोदाईसाठी सर्व तांत्रिक बाबीची तसेच

शेततळे अस्तरीकरणाची बाष्पीभवन कमी करण्याच्या उपाय योजनेबाबत माहिती घेतलेली आहे व मार्गदर्शक सूचनेनुसार तांत्रिक निकषाची माहिती घेतलेली आहे व ती आम्हास मान्य आहे.

५. सामुदायिक शेततळे खोदाईसाठी योग्य जागा निवडून, सर्वेक्षण करणे व ट्रायलपिट घेणे इ. काम आम्ही कृषि पर्यवेक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली केलेले आहे.
६. सामुदायिक शेततळे काम ठरवून दिलेल्या टप्प्यापर्यंत जसजसे होईल तसे आम्ही कृषि सहाय्यक यांना कळवू.
७. शेततळे खोदाईसाठी टप्प्यापर्यंत ठरवून दिलेले काम झाल्यानंतर त्याची उपविभागीय कृषि अधिकारी स्तराकडून तपासणी झाल्यानंतर झालेल्या कामाचे देय अनुदान आमच्या -----बँकेतील खाते क्र. -----मध्ये जमा करावे.
८. सामुदायिक शेततळे _____ घन मीटर क्षमतेचे आहे व यासाठी आम्हास देय अनुदानापेक्षा जादाचा होणारा खर्च आम्ही समुदयातील शेतकरी एकत्रित करणार आहोत.
९. खोदाई करावयाचे शेततळे अपूर्ण राहिल्यास देय अनुदान आम्हाला मिळणार नाही याची जाणीव आम्हास आहे.
१०. खोदाई केलेल्या शेततळ्याचे संरक्षण, देखभाल,दुरुस्ती करण्याची पूर्ण जबाबदारी आम्हा सर्व शेतकऱ्यांची आहे.
११. सदर शेततळ्यात पाणी साठवणे व साठवलेले पाणी संबधित शेतकऱ्याच्या शेतात पोहचविण्यासाठी लागणारा खर्च संबधित लाभार्थी शेतकऱ्यांनी स्वतः करावयाचा आहे यास कोणत्याही प्रकारचे अर्थसहाय्य मिळणार नाही याची आम्हाला जाणीव आहे.
१२. शेततळ्याच्या देखभालीसाठी येणारा आवर्ती खर्च आम्ही लाभार्थी शेतकरी करणार आहोत व शेततळ्याची संपूर्ण देखभाल आम्ही करणार आहोत.
१३. सामुदायिक शेततळे उभारणीपासून त्यामध्ये समावेश असलेल्या लाभार्थी शेतकऱ्याला पाच वर्षे कालावधी पर्यंत जमीन विक्री करता येणार नाही याची आम्हाला जाणीव आहे.
१४. सामुदायिक शेततळ्याच्या खोदाई व बांधकामाबाबत मार्गदर्शक सूचनेत विहित केलेली मोजमापे व खर्चाचे अंदाजपत्रक आम्ही पहिले असून त्यानुसारच खोदाई व बांधकाम करण्यास आम्ही बांधील आहोत.
१५. सामुदायिक शेततळ्यासाठी टप्प्याटप्प्याप्रमाणे अनुदान उपलब्ध होणारी देय अनुदानाची रक्कम/देय कालावधी इ. बाबी ठरविण्याचा अंतिम अधिकार शासनाचा राहिल याची आम्हास जाणीव आहे. वरील करारनामा आम्ही जाणीवपूर्वक व कोणत्याही दबावाखाली न येता पूर्ण विचारांती करीत आहोत.

लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या सहा

- १.
- २.
- ३.

साक्षीदारांच्या सहा श्री. ----- श्री. -----

(सदरचा करारनामा रु. १००/-च्या स्टॅम्प पेपरवर नोटरी समक्ष साक्षांकित करून घ्यावा.)